

Za Vojsko je bil 23. junij 1943 žalosten dan

Ogenj je požiral domačije

Spominsko prireditev so Vojskarji oplemenitili s kulturnim in etnološkim dogajanjem

VOJSKO – V soboto, 26. junija, je na Vojskem potekala slovesna prireditev v spomin na dogodke iz časa 2. svetovne vojne. 23. junija 1943 so večino hiš na Vojskarski planoti požgali Italijani. Ob tej priložnosti vsako leto počastimo spomin na padle za svobodo s kulturnim programom. Tokrat je bila slovesnost zasnovana malce drugače kot smo bili vajeni v preteklosti.

Kulturno umetniško društvo Planika Vojsko je v sodelovanju z Društvom kmečkih žena in deklet Vojsko (DKŽD) pripravilo program v dveh sklopih. Prvi sklop je potekal najprej pred vhomom v osnovno šolo na Vojskem, kjer smo slovesno odprli etnološko razstavo. Pevski zbor Vojsko pod vodstvom **Aleksandra Grošlja**, otvoritveni nagovor predsednice DKŽD Vojsko **Mojce Magajna** in **Irene Hvala**, kot idejne predstavnice razstave, so povabili k ogledu množico domačinov in drugih obiskovalcev.

Vsebinska zasnova razstave je zelo raznolika. Poskus, kako in predvsem kaj pokazati obiskovalcem in mlajšim rodovom, ima globoke korenine v zgodovini kraja. Predstavili smo kmečko hišo, ki nekako datira v začetek 20. stoletja. Javorjeva miza s klopjo in stoli, »bohkov kot«, slike z nabožno vsebino (*pidli*), stara ura, polna skrinja nevestine bale s pravimi lanenimi rjuhami, z vezenimi prti iz različnih časovnih obdobjih. Tudi zibelka ne manjka. Hiša je bila nekoč, predvsem v zimskem času delovni prostor. Ženske so česale »gradašale« volno, predle in pletle. Možje pa ob pomoči »rezivne babe« izdelovali različna lesena orodja in pomagala. Pletenje košev, košar in drugih izdelkov je potrebovalo prav posebej izurjene in spretno roke. Še danes odlično služi svojemu namenu čevljarški šivalni stroj. Redki so še njihovi uporabniki, ki znajo z njim ravnati. Na Vojskem še zašijejo kak čevlji ali usnjen škorenj. Razstavljena je zbirka kuhinjskih pripomočkov, binkla oz. mentrga ter staro posodje. Vojskarice so v

KMEČKA HIŠA IZ ZAČETKA 20. STOLETJA - Del razstavljenih predmetov.

preteklosti veljale kor zelo dobre klekljarice. Tako nismo pozabili tudi na klekljarski kotiček z bulo, papirci še iz časov Franca Lapajnetja in še marsičesa.

Gozd je bil nekoč in je še danes domačinov pravi zaklad. Poleg lesa za gradnjo in kurjavo je dajal tudi hrano. Marsikateremu »raupšiču« je v davni preteklosti pomagal prehraniti številčno družino. Lovci, člani Lovske družine Idrinja so s svojimi trofejami dodobra zapolnili lovski kotiček. Tu je predstavljena večina gozdnih živali, ki se nahajajo v naši neposredni bližini. Nič nenavadnega ni, da srečamo medveda ali divjega prašiča.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo predvsem **Ireni Hvala** in **Ivanu Šinkovcu**, ki sta razstavo idejno zasnovala in jo s pomočjo članic DKŽD tudi postavila. Hvala tudi vsem domačinom, ki ste nesebično posodili predmete na ogled. Razstava bo odprta vsako soboto od 15. do 18. ure in vsako nedeljo od 14. do 18. ure vse do Jakobove nedelje v juliju, ko bomo vse obiskovalce planote spet presenetili z novim dogodkom.

Kulturni del programa sta KUD Planika in pevski zbor Vojsko predstavila v sliki in pesmi. Kot je v nagovoru navzočim v dvorani ČŠOD Vojsko dejala predsednica KS **Renata Hvala**, da dogodki, ki smo jim bili priča pred 19 leti, ko se je Slovenija osamosvajala, tako tesno

sovpadajo z datumom 23. junij 1943, da ju na naši planoti obeležujemo kot hkratna dogodka. Za Vojsko je bil 23. junij 1943 žalosten dan. Kresovi so razsvetljevali nebo in domačinom jemali streho nad glavo, dom, svobodo, .. Po 48 letih pa je kraj nudil streho in varnost prebeglim vojakom z obmejnih karavlna na meji z Italijo.

V času po obeh vojnah se je morala država postaviti spet na svoje noge. Brez njenih državljanov tega sama ne bi zmogla. Vsak je prispeval po svojih močeh. Tako so se trudili tudi rodovi Vojskarjev pred nami, sedaj živeči in prav gotov bodo tudi v bodočnosti prispevali, da bo ostal tu na planoti trden in močan rod, ki bo kljuboval vsem viharjem.

S svojo iznajdljivostjo, vztrajnostjo so že v preteklosti ustvarjali in se dokazovali na različnih področjih. Domačini so ponesli slavo kraja po vsem svetu. Nekateri v gradbeništvu, šolstvu, politiki drugi na kulturnem ali umetnostnem področju. V času, ko se spominjamo preteklih dogodkov je KUD Planika želelo počastiti dan državnosti in vojskarski praznik na prav poseben način. Ob izbranih recitacijah pesmi domačina **Črtomirja Šinkovca**, prikazanih fotografijah domačij na planoti v različnih letnih časih in spominskih obeležji NOB jim je to prav gotovo odlično uspelo. **Renata Hvala**